

УДК 796.5:2

Мельник О.В.
студентка групи Т-31
Волинський фаховий коледж НУХТ
м. Луцьк, Україна

САКРАЛЬНІ ПАМ'ЯТКИ ЛУЦЬКА ТА ЇХ ЛЕГЕНДИ ЯК ОБ'ЄКТИ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ

У сучасному світі туризм є багатограним явищем, тісно пов'язаним з економікою, історією, географією, архітектурою, медициною, культурою, спортом і релігією. Місто Луцьк багате на туристичні об'єкти різних сфер, в тому числі сакральні пам'ятки, які включені в різні екскурсійні продукти міста.

Луцька кірха, відома також як Луцька костел, є визначним історичним пам'ятником у Луцьку. Заснована у XIII ст., коли Луцьк був частиною Великого князівства Литовського, кірха пережила численні перебудови та зміни архітектурного стилю протягом століть свого існування. У XVI ст. кірху перебудували у стилі ренесанс, надаючи їй вишуканості та елегантності. Протягом XVII ст. за часів Польської держави, кірху конфісковано та передано православній громаді, що призвело до додаткових змін у її структурі та дизайні.

У XX ст. храм закрили, і вона використовувалася для різних цілей, що призвело до зносу та пошкоджень. Проте, в 1990 рр. кірху повернули вірянам, і розпочалася масштабна реконструкція.

Також з цим місяцем пов'язано не мало легенд, і одна за них розповідає, що у середині XVII ст. коли Луцьк був частиною Великого князівства Литовського, місто затопило великою повінню, і вода поглибилася аж до дверей кірхи. Люди молилися за врятування міста і його жителів від цієї страшної природної катастрофи. Згідно з легендою, раптом над кірхою з'явилася невидима сила, яка відгородила її від води. Коли вода спала, кірха залишилася цілісною та невразливою. Ця легенда є символом віри та надії місцевого населення, а також відзначає важливість релігійних святинь як символів спільноти та захисту від небезпек.

У Луцьку, поруч із старовинним замком, розташована важлива пам'ятка архітектури національного значення - монастир бригідок. Цей монастир, що належить до давнього жіночого католицького ордену, відзначається багатою історією та

непересічною архітектурною красою.

Монастир був заснований на початку XVII ст. після прибуття до Луцька представників ордену святої Бригіти. Разом з костелом у палаці були створені келії для монахинь, а також школа, де навчалися діти шляхтичів та міщан. Проте, у XVIII ст. монастир постраждав від численних пожеж. Незважаючи на зусилля вірян і місцевих чиновників, вогонь завдав значної шкоди комплексу. Згодом було збережено лише приміщення, яке нині є свідченням минулих часів та важливим об'єктом культурної спадщини Луцька [2].

Легенди навколо монастиря бригіток в Луцьку переплетені та загадкові, додаючи чарівності цьому старовинному місцю. Одна з легенд пов'язана із загадковою жінкою в білому, яка, за переказами, з'являється вночі та блукає по території монастиря. Ця душа, за віруваннями, належить молодій монахині, яка загинула трагічно у коханні. Люди стверджують, що вони бачили її тінь, співаючи та милуючись в долині між аркою та церковною спорудою.

Інша легенда пов'язана із давніми свитками, які зберігаються у монастирі. За віруваннями, ці свитки приносять щастя та долю тим, хто прочитає їх із відданістю та вірою. Люди вважають, що слова, написані на цих свитках, можуть здійснити неймовірні бажання та допомогти у розв'язанні складних життєвих ситуацій.

Існують також легенди про таємничі проходи та підземелля, які з'єднували монастир з іншими частинами Луцька. За легендами, ці таємні шляхи використовувалися монахинями для втечі чи приховання своєї релігійної спадщини від нападників та загарбників. Ці легенди надають монастирю бригіток в Луцьку ауру магії та таємничості, роблячи його місцем, де сплітається реальність і міф.

Ще один сакральний об'єкт Луцька – синагога була збудована у 1628 р. в ренесансному стилі і стала головною святиною луцьких євреїв. Синагога міститься на залишках попередньої мурованої споруди. Археологи поки не встановили, що це за споруда, але точно відомо, що під синагогою є ще чимало цікавого. Зокрема в підземеллях синагоги міститься міква – ритуальна єврейська лазня. В синагозі були окремі відділення для жінок та чоловіків, була зала для зібрань та діяла єшива – єврейський вищий релігійний навчальний заклад. Навколо святині був великий

єврейський квартал, де діяли менші синагоги або молитовні доми [1].

Сьогодні луцька синагога є музеєм та пам'яткою архітектури, яка приваблює туристів і дослідників з усього світу. Її історія стала невід'ємною частиною культурної спадщини Луцька та нагадує про важливість збереження і пам'ять про минуле для майбутніх поколінь.

Щодо легенд, одна з них розповідає про архітектора синагоги, який закохався у доньку свого раба. Їхнє кохання стало причиною прокляття, яке лягло на будівлю. Згідно з цією легендою, прокляття призвело до нещастя та руйнації споруди.

Інша легенда стверджує, що в межах синагоги сховані скарби, які накопичувалися тут століттями єврейськими спільнотами. Ці скарби мають бути знайдені лише тим, хто вірить у таємниці та призначений долею знайти їх.

У самому серці Луцька, серед вулиць, які власне і є живою історією міста, розташований визначний об'єкт архітектурної краси і духовної важливості – костел святого Петра і Павла. Цей храм, який має багату і вражаючу історію, переповнений цікавими фактами та вражаючою символікою, що розкривається перед кожним, хто крокує його святим порогом. Відзначається костел своєю готичною архітектурою, що змішує ренесансні й барокові елементи. Його величественна дзвіниця вражає своєю висотою та майстерністю виконання. Усередині костелу приховані справжні мистецькі шедеври. Дерев'яні та мармурові алтарі, різьблені скульптури, стародавні ікони і фрески, що розповідають біблійні історії, створюють неповторний атмосферний світ, який сповнений величі та духовності.

Костел також оточений легендами та таємницями. Одна з легенд стверджує, що під час нічних годин з храму можна чути таємничий музичний звук, який ніби долає час і простір, переносячи слухачів у минуле.

Свято-Троїцький кафедральний собор у Луцьку – це не лише архітектурний шедевр, але й свідок важливих історичних подій та релігійних традицій міста. Його величні золоті куполи видно навіть з найвіддаленіших куточків Луцька, а щонеділі його дзвони викликають душевний спокій та гармонію у серцях вірян.

Цей кафедральний собор має дуже цікаву історію. Він був споруджений на місці стародавнього костелу Святого Хреста, закладеного ще польським королем Стефаном

Баторієм у XVI ст. У середині XXI ст. ченці покинули собор, і відтоді він виконував різноманітні функції: тут знаходились адміністративні установи, бібліотека, міліція та навчальні заклади. Лише у 1992 р. собор став частиною парафії Української православної церкви, що відзначило його нове життя та відкрило його двері для вірян.

Свято-Троїцький кафедральний собор має неповторний екстер'єр у формі базиліки з трьома нефами та величезними золотими куполами. Його дзвіниця складається з дев'яти дзвонів, а найважчий з них має вагу 2,5 т. Собор відзначається старовинною декоративною різьбленою оздобленням і зберігає позолочений дубовий іконостас XVII ст. у псевдо-руському стилі. Тут можна знайти також численні стародавні ікони, які збереглися з часів свого заснування [2].

Свято-Троїцький кафедральний собор у Луцьку оточений численними легендами та переказами, які додають йому таємничості та загадковості. Одна з легенд говорить про те, що куполи собору колись були не просто золотими, а справжніми джерелами світла. Коли в місті була темрява, ці куполи випромінювали світло, яке освітлювало вулиці і наповнювало серця людей надією та вірою. Згідно з іншою легендою, іконостас собору має особливу силу. Кажуть, що величезні ікони на іконостасі можуть захищати місто від лиха і негараздів. Люди вірять, що іконостас приносить благословення та допомагає в труднощах.

Луцьк – місто, яке розглядають, як пласт з великим нашаруванням історико-культурним подій, спадщиною багатьох етнічних спільнот, які приваблюють туристів та спонукають до розробки нових туристичних продуктів.

Література:

1.Льїна О., Луговська Л. Релігійно-паломницькі об'єкти Волинської області та перспективи їх використання в туристичній діяльності. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів. Луцьк, 2017. С. 163–165.

2.Трофімук-Кирилова Т., Карпюк А. Популяризація туристичних та екскурсійних об'єктів релігійного туризму у Луцькій територіальній громаді. *Міжрелігійний діалог та його вплив на суспільство, політику, бізнес, культуру* : зб. матеріалів Міжнар. наук. конф. (Тернопіль, 13 жовтня 2021 р.) / під заг.ред.: О.Є. Гомотюк. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2021. С. 234–239.